Ook ik was van mening, dat in de Berkel, die een 50-tal jaren geleden nog tal van rivierkreeften moet bevat hebben, geen enkele van deze dieren meer voorkwam. Ongeveer een tiental jaren geleden was nog een exemplaar gevangen door een visser. Daarna werd de normalisatie voor dit beekje een feit en hoorden we niets meer van de rivierkreeft... tot den zomer van 1940. Juli 1940 brachten enige jongelui, die met de kano de Berkel op geweest waren een levende rivierkreeft mee, terwijl ik enige weken later er ook een waarnam, dit was te danken aan de zeer lage waterstand. Hieruit volgt, dat in ieder geval de Berkel stroomopwaarts van Eibergen nog zoetwaterkreeften herbergt. Tot aan de grens is dit nog ongeveer een lengte van 7 km.

De beide exemplaren waren: de vorm met lange scharen zooals o.a. afgebeeld in „Het dier in zijn wereld" van Dr. H. C. Redeke. Stroomafwaarts van Eibergen zal Potamobius astacus waarschijnlijk niet meer voorkomen en wel, zoals Prof. Dr. de B. reeds schreef, door de vervuiling tengevolge van de industrie.

Dr. J. P. Otto • Sneek

Een misvormde tak van de esch.

Eenige tijd geleden bracht P. Boerstra, leerling van de R.H.B.S. te Sneek mij een misvormde tak van een esch (*Fraxinus excelsior L.).* Hoewel ik mij bewust ben mij mogelijk schuldig te maken aan, wat P e n z i g noemt: „een van die nuttelooze herhalingen, die in de teratologische literatuur tot een ware plaag geworden zijn", meen ik toch, dat het eenige zin heeft deze monstruositeit af te beelden.

Te mijner verontschuldiging mag ik aanvoeren, dat in P e n z i g s Pflanzen-Teratologie (1921) deze afwijking voor de esch niet opgenomen is en dat ik de literatuur na 1921 niet tot mijn beschikking heb. Dit zal trouwens stellig la mer à boire zijn, want het genoemde werk geeft tot 1921 een literatuurlijst van niet minder dan circa 5650 nummers. Toch geloof ik, dat al mag het feit dan mogelijk wetenschappelijk van weinig beteekenis zijn, het voor de lezers

Foto Drs. P. Spaander.

Fig. 1. Een misvormde tak van de esch.

van „Natura", die toch ook nog van een ander, dan alleen zuiver wetenschappelijk standpunt de natuurvoorwerpen zien, wel waarde kan hebben.

De hier afgebeelde tak (Fig. 1) bevond zich aan een lage esch, die aan de Zwette te Sneek stond. Standplaats en andere omstandigheden vertoonden geen bijzonderheden, die het optreden van deze monstruositeit begrijpelijk maakten. De andere takken aan het boompje zijn geheel normaal.

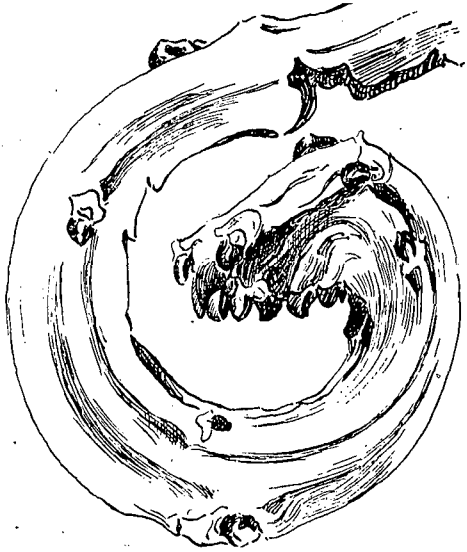

Fig. 2.
Abnormaal verhoogde knopvorming.

In de eerste plaats valt op, dat de tak spiraalvormig opgewonden is en zich driemaal om een denkbeeldige as windt, vervolgens is de tak bandvormig verbreed en tenslotte vertoont hij aan het einde een abnormaal verhoogde knopvorming. (Fig. 2) Zoo ik het wel heb, doen zich hier dus aan één tak drie afwijkingen voor, die in de wetenschappelijke terminologie uitgedrukt worden als: Spiroïsme, fasciatie en blastomanie. De oorzaak van een dergelijk verschijnsel is moeilijk na te gaan en wel in de eerste plaats, omdat het gedurende zijn ontstaan niet gevolgd kon worden. Wel kan opgemerkt worden, dat esschen langs de wandelweg aan de Zwette herhaaldelijk gesnoeid worden en dat het bekend is, dat juist bij verwonding soms abnormale regeneratie optreedt.

Gevallen van fasciatie en blastomanie zijn zeer algemeen bij plantenmonstruositeiten. Spiroïsme komt ook niet zelden voor, maar is toch stellig minder algemeen. P e n z i g noemt gevallen bij Cichorium intybus L., de Cichorei.

Toen dit voorjaar de esschen aan de wandelweg langs de Zwette gesnoeid werden, is de Heer Schippers, Chef van de Plantsoenendienst der Gemeente Sneek, zoo welwillend geweest om de boompjes door het Personeel van de Gemeente nauwkeurig op afwijkingen te laten nazien. Hierbij bleek, dat er nog enkele takjes met een begin van fasciatie voorkwamen. Tevens werden nog krommingen gevonden, die misschien op de duur nog wel eens tot spiroïsme aanleiding geven kunnen.